

Słownik poprawnej segregacji

GMINA
GÓRA
KALWARIA

Słownik poprawnej segregacji

Opracował zespół redakcyjny:

Piotr Szewczyk

Małgorzata Mastowska-Bandosz

Mikołaj Maternik

Partner merytoryczny:

Opracowanie graficzne i skład:

BRANDMA

Wydawca:

Dział Edukacji Ekologicznej

ul. Daleka 33

60-124 Poznań

www.ekoedu.com.pl

ekoedu@abrys.pl

Druk:

■■■ DRUKARNIA

BETMOR

Partnerzy medialni:

Copyright by Abrys

ISBN 978-83-64816-63-5

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, powielanie i wykorzystywanie treści oraz grafik bez zgody autora zabronione.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	4
Segregować trzeba. Ale właściwie.dlaczego?	5
Odpady niebezpieczne w naszych domach	12
Segreguj, nie spalaj!	15
Mity i stereotypy dotyczące segregacji odpadów	16
Zasady segregacji odpadów	19
Symbole umieszczane na opakowaniach	26
Słownik odpadowy	31
Podstawa prawna	46

Słowo wstępne

Drodzy Mieszkańcy,

wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, jak ważna jest właściwa segregacja odpadów u samego źródła, czyli w naszych domach.

Powinniśmy zacząć traktować śmieci jak surowce wtórne, podatne do ponownego wykorzystania. Dodam, że nieposegregowane odpady kosztują gminę, czyli nas wszystkich, znacznie drożej.

Ponadto jesteśmy zobligowani przepisami prawa do odzysku surowców wtórnych z wyrzuconych przez nas śmieci.

W 2023 roku 35% odpadów, które oddajemy do wywozu, miało nadawać się do ponownego wykorzystania. W naszej gminie ten wskaźnik wyniósł 30,65%. W roku 2024 musimy osiągnąć 45%, w 2025r. 55%.

Aby nam wszystkim pomóc w prawidłowej segregacji, przekazuję narzędzie, które ułatwi znalezienie odpowiedzi na przede wszystkim te trudne pytania, które czasem zadajemy sobie, segregując odpady komunalne.

Burmistrz Miasta i Gminy Góra Kalwaria
Arkadiusz Strzyżewski

Segregować trzeba. Ale właściwie... dlaczego?

Ogromna większość produktów kupowanych przez nas w sklepach jest wykonana z tworzyw sztucznych, szkła, papieru oraz metali, czyli z materiałów, które możemy ponownie wykorzystać. Jednak aby móc te surowce odzyskać z zużytych wyrobów i ich opakowań, trzeba segregować odpady.

Jeśli wszystko wyrzucimy do jednego pojemnika, zmarnujemy cenne zasoby.

Części odpadów nie uda się już bowiem później rozdzielić. Papier zostanie zanieczyszczony odpadami mokrymi, szkło potłucze się na małe kawałeczki, a odpady biologiczne zmieszają się z innymi. Odpady niebezpieczne, jakimi są np. baterie, także nieodwracalnie zanieczyszczają wartościowe surowce. Wówczas bezpowrotnie je tracimy, i to wraz ze swoimi pieniędzmi, gdyż odbiór nieposegregowanych odpadów kosztuje więcej, podobnie jak wytwarzanie dóbr z surowców pierwotnych, a nie wtórnych.

**Jeśli wszystko
wyrzucimy do jednego
pojemnika, zmarnujemy
cenne zasoby.**

Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zapisaną w unijnej dyrektywie o odpadach, najpierw należy zapobiegać ich powstawaniu, a te już wytworzone najlepiej ponownie wykorzystywać lub poddać recyklingowi. Jeśli jest to niemożliwe bądź nieopłacalne, kierujemy je do spalenia z odzyskiem energii w specjalnej instalacji lub składujemy na odpowiednio wyposażonym i nadzorowanym składowisku. To ostatnie rozwiązanie jest najmniej racjonalną oraz bezpieczną dla ludzi i środowiska metodą zagospodarowania odpadów, ale coraz więcej trendów wskazuje, że w przyszłości i składowiska mogą stać się źródłami surowców. Jednak niezmiennie najważniejsze jest jak najmniejsze obciążanie środowiska wskutek zużycia surowców pierwotnych i emisji zanieczyszczeń.

Bez odpowiedniej segregacji u źródła, czyli już w naszych domach, wszystkie odpady trafiałyby właśnie na składowiska. Selektywna zbiórka odpadów minimalizuje ilość składowanych śmieci, ponieważ większość z nich trafia do zakładów zajmujących się ich odzyskiem i recyklingiem. Zadaniem każdego z nas jest odpowiednie przygotowanie odpadów do tych procesów, aby zminimalizować straty w ich przetwarzaniu.

To właśnie dzięki segregacji możliwe jest późniejsze odzyskanie substancji lub materiałów zawartych w odpadach, a tym samym danie im tzw. drugiego życia za pośrednictwem nowych produktów, które zostaną wytworzone z odzyskanych surowców wtórnych.

Recykling pozwala na zaoszczędzenie energii i zasobów środowiska naturalnego.

Na przykład odpady szklane mogą być przetwarzane nieograniczoną ilość razy. Przetworzenie 1 tony szkła pozwala ograniczyć zużycie energii o 25-32%, wody o 50%, emisję zanieczyszczeń do powietrza o 14-20%, ilość odpadów przemysłowych o 97%, a emisję CO₂ o 300 kg.

Opakowania wielomateriałowe, np. popularne kartoniki do soków i mleka, to materiał, który również nadaje się do recyklingu. Z masy celulozowej uzyskanej z jednego drzewa można wyprodukować aż 12 000 jednolitrowych kartonów, z których w procesie recyklingu otrzymamy ponad 300 kg masy celulozowej do ponownego wykorzystania przy produkcji artykułów papierowych. Wbrew pozorom, kartoników tych nie wrzucamy do niebieskiego pojemnika na papier, ale do pojemnika żółtego. Dlaczego? O tym w dalszej części naszego poradnika. (s. 20)

Inny przykład to aluminium. Przetworzenie tony aluminium to oszczędność 4 ton boksytu i 700 kilogramów ropy naftowej. Produkcja aluminium jest bardzo energochłonna, a przecież materiał ten, i to bez utraty jakości, może być poddawany ciągłemu recyklingowi.

Selektywna zbiórka odpadów, prowadząca do rezygnacji ze składowania potencjalnych surowców na rzecz ich ponownego użycia i recyklingu – to działanie, które wpisuje się w model gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Jest to idea, zgodnie z którą po zużyciu produkt poddaje się recyklingowi, a pozyskane w ten sposób materiały wykorzystuje się ponownie – do wytworzenia nowych produktów. Natomiast ewentualne surowce pierwotne służą jedynie do uzupełnienia ubytków technologicznych w trakcie przetwarzania.

Dlatego też, zgodnie z rozporządzeniem ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, które weszło w życie 1 lipca 2017 r., na terenie całego kraju zaczęto wdrażanie Wspólnego Systemu Segregacji Odpadów (WSSO). Według jego założeń, odpady komunalne muszą być zbierane z podziałem na cztery frakcje i u źródła, czyli bezpośrednio w budynkach wielorodzinnych, domach jednorodzinnych czy w innych miejscach, w których powstają.

Do osobnych pojemników muszą więc trafiać: szkło (pojemnik zielony), papier, w tym tektura (pojemnik niebieski), odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów, np. roślinnych resztek kuchennych (pojemnik brązowy) oraz łącznie zbierane tworzywa sztuczne i metale, a także opakowania wielomateriałowe (pojemnik żółty).

Szkło

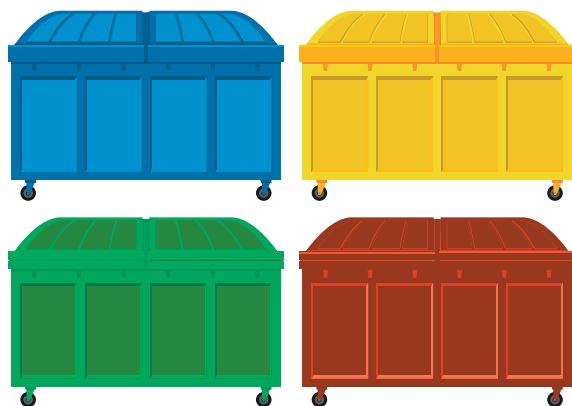
Papier

BIO

Tworzywa
sztuczne
i metale

PSZOK

Punkt Selektywnego Zbie-
rania Odpadów
Komunalnych

Pozostałe odpady wytwarzane w małych ilościach lub stosunkowo rzadko (odpady niebezpieczne, sprzęt elektryczny, odpady budowlane itd.), nie powinny trafiać do pojemników stojących na naszej posesji, lecz do **punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)**. Co najmniej jeden taki punkt musi znajdować się na terenie każdej gminy. W większych gminach powinno być ich kilka. Więcej o tym, w dalszej części naszego poradnika.

Segregacja odpadów ma również ogromne znaczenie z uwagi na konieczność zwiększenia przez Polskę poziomu odpadów poddawanych recyklingowi i przygotowanych do ponownego użycia. W najbliższych latach wymagane poziomy drastycznie wzrosną. W 2025 r., zgodnie z unijnymi regulacjami, Polska musi uzyskać 55-procentowy poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Nieosiągnięcie w 2025 r. wskazanych przez UE celów będzie skutkowało nałożeniem na Polskę wysokich kar pieniężnych. Kary te przełożą się na nas wszystkich.

Dlatego, im więcej odpadów jest zbieranych selektywnie, tym więcej udaje się odzyskać surowców i tym bardziej chronimy środowisko naturalne oraz zawartość naszych portfeli.

Odpady niebezpieczne w naszych domach

Większość odpadów niebezpiecznych powstaje w przemyśle, np. w hutach żelaza, ołowiu, cynku i miedzi oraz w zakładach chemicznych i naftowych. Jednak w przypadku fabryk gromadzenie oraz utylizacja odpadów niebezpiecznych są elementami procesu produkcji. Zupełnie inaczej wygląda kwestia selektywnej zbiórki komunalnych odpadów niebezpiecznych, które powstają w naszych domach. Nie mogą one trafić do kubła czy worka wraz z innymi odpadami.

Do niebezpiecznych odpadów zaliczamy:

zużyte baterie
i akumulatory

przeterminowane
lekarstwa

zużyte świetlówki

odpady po żrących
chemikaliach
(np. po środkach
ochrony roślin)

farby

kleje

lakiery
i rozpuszczalniki

zużyty sprzęt
RTV i AGD
(tzw. elektroodpady)

Odpady tego typu zawierają substancje niebezpieczne dla środowiska, wybuchowe lub toksyczne. Nie mogą być one zbierane i transportowane razem z innymi odpadami, ani składowane gdyż stanowią niebezpieczeństwo dla środowiska i zdrowia ludzi.

Trzeba je zatem dostarczyć do wyznaczonych placówek (np. sklepów wielkopowierzchniowych) lub do punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, czyli do tzw. PSZOK-ów, które są tworzone przez gminy. Punkty zbierania baterii znajdziemy także w sklepach, a przeterminowanych leków w aptekach.

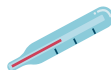
Szczególnym rodzajem odpadów niebezpiecznych są odpady medyczne, takie jak:

zużyte strzykawki

termometry rtęciowe

Tego typu pozostałości trzeba dostarczyć do PSZOK-u.

Choć sama nazwa „odpady niebezpieczne” brzmi groźnie, to właściwe postępowanie z nimi nie wymaga wielkiego wysiłku.

Aby uniknąć negatywnych konsekwencji zdrowotnych i skażenia środowiska, należy nauczyć się rozpoznawać potencjalnie groźne odpady powstające w naszych domach i selektywnie je zbierać. Istotne jest to, żeby nie mieszać różnych typów odpadów niebezpiecznych oraz przechowywać je w miejscach suchych, a przede wszystkim niedostępnych dla dzieci. Raz na jakiś czas wystarczy wybrać się do PSZOK-u i tam bezpłatnie oddać tego typu odpady, mając poczucie dobrze spełnionego obowiązku.

Segreguj, nie spalaj!

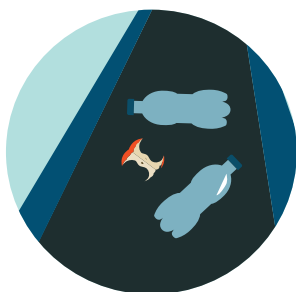
Problem spalania śmieci w domowych kotłach grzewczych nasila się w okresie jesienno-zimowym, wtedy też pogarsza się jakość otaczającego nas powietrza, a odpowiedzialność za taki stan ponoszą mieszkańcy obszarów wiejskich i miejskich. Najczęściej są to osoby zamieszkujące stare kamienice i domy jednorodzinne, w których w ramach oszczędności domownicy spalają śmieci. Powstające w wyniku procesu spalania zanieczyszczenia negatywnie wpływają na ludzkie zdrowie – zwłaszcza w przypadku dzieci – oraz niszczą elewacje budynków i zagrażają roślinności.

Mity i stereotypy dotyczące segregacji odpadów

Często można usłyszeć, że posegregowane odpady trafiają do jednej śmieciarki, w której odpady zostają zmieszane i po dostarczeniu do sortowni są segregowane ponownie. Warto wiedzieć, że to nieprawda. Nowoczesne pojazdy odbierające posegregowane odpady mają zabudowy z dwiema lub trzema osobnymi komorami, do których ładowane są poszczególne frakcje odpadów. Segregując odpady w domach, odpowiadamy za ich wstępną selekcję oraz za oddzielenie surowców wtórnych oraz tych nieprzeznaczonych do recyklingu. Jeśli dostrzegamy jakieś nieprawidłowości w postępowaniu firmy zbierającej odpady, możemy poinformować o tym gminę.

Nie brakuje też głosów, że odpady i tak będą jeszcze raz segregowane w sortowni, więc segregacja u źródła nie ma wielkiego znaczenia. Odpady reszkowe (zmieszane) w większości przypadków trafiają do sortowni lub spalarni. Jednak sortownie funkcjonujące przy zakładach zagospodarowania odpadów to bardzo skomplikowane i kosztowne w eksploatacji linie technologiczne, służące do wydzielania poszczególnych frakcji surowcowych z odpadów zmieszanych, a więc często nieposegregowanych wcześniej przez mieszkańców. Ten skomplikowany proces nie jest tak efektywny jak segregacja u źródła, czyli w naszych domach. Nie zapewnia też

wysokiego poziomu jakości surowców wtórnych. Osiągnięcie wysokiego poziomu recyklingu możliwe jest jedynie przy poprawnym segregowaniu odpadów już w miejscu ich wytworzenia. Odpady zmieszane trafiające do spalarni powinny być tych surowców pozbawione.

Co więcej, niezwracanie uwagi na oznaczenia pojemników i wyrzucenie odpadów zmieszanych do pojemnika na odpady segregowane może zanieczyścić całą ich zawartość, utrudniając sortowanie, jeżeli np. znajdowały się tam resztki jedzenia, które zabrudzą czysty surowiec, np. papier zanieczyszczony olejem nie nadaje się do recyklingu.

Popularna jest również teoria, iż odpady należy myć przed wrzuceniem ich do odpowiedniego pojemnika. Tymczasem nie ma potrzeby mycia opakowań. Można je tylko optukać. Należy je tylko dokładnie opróżnić z produktu, by nie zabrudziły innych surowców w worku/pojemniku. Myjąc każdy odpad, zwiększamy zużycie wody i obciążenie oczyszczalni ścieków. Prawidłowy sposób przygotowania odpadów do segregacji opisano w dalszej części naszego poradnika (s. 21).

Kolejnym wartym obalenia mitem jest ten mówiący o ogromnej ilości miejsca potrzebnego do ustawienia pojemników do segregacji. Wprawdzie kiedyś na rynku dostępne były jedynie tradycyjne, dość duże i nieergonomiczne kosze. Jednak obecnie producenci pojemników oferują wiele różnorodnych, przemyślanych i estetycznych produktów do gromadzenia odpadów. Co więcej, pojemniki te są dostosowane do potrzeb zarówno posiadaczy

małych kuchni, ludzi chcących przechowywać posegregowane odpady na balkonach, jak i w piwnicach. Suma odpadów nie ulega zmianie, należy je tylko wstępnie podzielić. Ważne jest to, aby trafiły one do odpowiednich, oznaczonych właściwym kolorem pojemników.

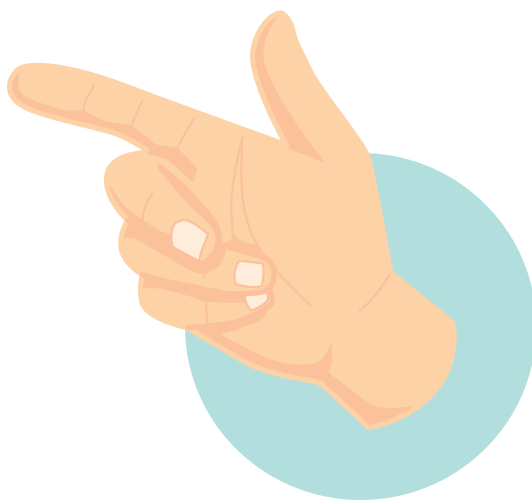
Nierzadko można też usłyszeć pogląd, że kompostowniki, służące do zagospodarowania odpadów bio wydzielają nieprzyjemny zapach, więc absolutnie się nie sprawdzą w pobliżu ludzkich siedzib. Prawidłowo wytwarzany kompost nie wydziela nieprzyjemnego zapachu. Trzeba więc zadbać o to, by zawartość kompostownika dotleniać, sukcesywnie mieszać i dodawać odpowiednie bakterie. To proces gnicia bez napowietrzania powoduje, że powstają odory. Niedopuszczenie do niego pozwala uchronić się przed tą uciążliwością. Porady dotyczące tego, jak prawidłowo zakładać i prowadzić kompostownik, bez trudu można znaleźć w Internecie. Mimo to nie zaszkodzi, gdy kompostownik będzie nieco oddalony od miejsca zamieszkania.

Na koniec warto rozprawić się z mitem, w którym kryje się ziarenko prawdy. Chodzi bowiem o stwierdzenie, że segregowanie odpadów jest trudne. Niewątpliwie osiągnięcie biegłości w segregowaniu wymaga wiedzy, uwagi i czasu. Jednak początkowy trud szybko skutkuje tym, że codzienna selektywna zbiórka szybko staje się działaniem odruchowym, w większości przypadków niewymagającym nawet długotrwałego zastanowienia. Zdarzają się jednak odpady, których nie potrafimy rozpoznać w kontekście przynależności do danej frakcji lub z którymi nie wiemy, co zrobić, ponieważ informacji o nich nie zawarto w żadnym dotychczasowym poradniku na temat selektywnej zbiórki. Wówczas segregacja rzeczywiście może wydawać się trudna. Jednak wszystko zmienia się, jeśli mamy pod ręką „Słownik poprawnej segregacji”, który rozwieje ogromną większość waszych wątpliwości. Dzięki niemu segregacja odpadów z pewnością okaże się o wiele łatwiejsza.

Zasady segregacji odpadów

Selektywne zbieranie odpadów ma na celu pozyskanie wysokiej jakości surowców wtórnych. Służy temu gromadzenie kilku grup odpadów w pojemnikach lub workach o określonych kolorach. Segregacja odpadów w miejscu ich wytwarzania, czyli w domu, ma skutkować tym, że przy minimalnym nakładzie kosztów na transport i doczyszczanie z odpadów uzyskuje się wysokiej jakości surowiec przydatny do recyklingu. Odpady zbierane w poszczególnych pojemnikach trafiają do sortowni, gdzie są doczyszczane i/lub rozsortowywane na poszczególne rodzaje. Następnie kieruje się je do zakładów recyklingowych, takich jak papiernie, zakłady przerobu stłuczki szklanej lub przetwarzającego tworzywa sztuczne. Z wytworzonych tam z wykorzystaniem surowców wtórnych półproduktów zostanie wytworzony produkt użytkowy, zapewniający odpadom drugie życie.

Warto pamiętać o kilku istotnych faktach:

1. Większość materiałów (papier, tworzywa sztuczne) może być ponownie przetworzona kilka razy.
2. Tylko metale i szkło mogą być przetwarzane bez ograniczeń.
3. Wraz z kolejnymi cyklami przetwarzania surowców wtórnych następuje pogorszenie ich parametrów.
4. Na każdym etapie przetwarzania nieuniknione są straty materiałowe.
5. Wysoka jakość selektywnego zbierania i ograniczenie zanieczyszczeń przekładają się na jakość produktów z recyklingu.
6. Wielu wyrobów nie można lub nie opłaca się wykonywać z produktów z recyklingu, co wynika ze względów bezpieczeństwa lub higienicznych.

Uzasadnienie selektywnego zbierania poszczególnych rodzajów odpadów z podziałem na cztery strumienie i odpady zmieszane (resztkowe)

1. **Papier (niebieski worek)** – jest łatwo identyfikowalny, w miarę jednolity, a zmieszany z innymi odpadami ulega zanieczyszczeniu.
2. **Szkło (zielony worek)** – jest kruche, zmieszane z innymi odpadami ulega potłuczeniu, a wtedy trudno je wysegregować.
3. **Tworzywa sztuczne + metale + wielomateriałowe (żółty worek)** – istnieje bardzo dużo rodzajów tworzyw, które są niezwykle trudne do zidentyfikowania przez osobę nieposiadającą specjalistycznej wiedzy. Tylko w profesjonalnej sortowni można wydzielić surowce przydatne do dalszego przetwarzania.
4. **Odpady ulegające biodegradacji (brązowy worek)** – wytwarzane są okresowo i nierównomiernie, ich zmieszanie z innymi odpadami powoduje wzajemne zanieczyszczenie, co uniemożliwia poddanie ich procesowi recyklingu oraz przetworzenie na kompost.

5. **Odpady zmieszane (resztkowe)** - to głównie te odpady, które nie nadają się do recyklingu, ale mogą zostać przetworzone na paliwo i spalone z odzyskiem energii w specjalnych instalacjach lub zagospodarowane w inny, bezpieczny dla środowiska sposób.
6. **Popioły paleniskowe (szary worek)** - wytwarzane są okresowo w instalacjach grzewczych zasilanych paliwami stałymi, a zwłaszcza węglem. Popioły powinny być zbierane oddzielnie, gdyż zmieszanie ich z jakimkolwiek innym odpadem powoduje nieodwracalne jego zanieczyszczenie. Selektywne zbieranie popiołów nie stanowi wymogu prawnego, jednak jest praktykowane przez wiele gmin.

Systemy selektywnego zbierania odpadów stosowane w gminach:

1. Odbieranie z nieruchomości indywidualnie w kubłach i/lub workach.
2. Odbieranie z nieruchomości wspólnie w kubłach i/lub workach.
3. **Zbierane w systemie gniazdowym** – stosowane często w zabudowie wysokiej.
4. **Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)** – miejsce, do którego mieszkańiec dostarcza odpady wytwarzane w małych ilościach lub okresowo.
5. **Odbieranie okresowe z nieruchomości (wystawki)** – system częściowo zastępujący PSZOK w przypadku odpadów o dużych rozmiarach.
6. **Eko-taxi** – usługa częściowo zastępująca PSZOK dla osób mających problem z dostarczeniem odpadów o dużych gabarytach i wadze.

Ogólne porady dotyczące postępowania z odpadami przed segregacją:

- **opakowania** – opróżnić z produktu, jeśli to możliwe zgnieść, nie ma potrzeby mycia
- **puszki** – opróżnić, nie pakować w torebki, można optukać
- **butelki PET, kartoniki po napojach** – odkręcić, zgnieść, zakręcić
- **papier** – pozbawić większych części metalowych i innych (tworzywa)

- **słoiki i butelki szklane** – opróżnić, pozbawić pokrywek (metalowe lub plastikowe pokrywki należy wrzucić do żółtego pojemnika)
- **odpady zielone** – zaleca się wysypać z worka do pojemnika
- **odpady budowlane** – posegregować wstępnie na główne rodzaje odpadów
- **ZSEE (zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny)** – dostarczać kompletny
- **chemia dostarczana do PSZOK** – w opakowaniach oryginalnych lub z opisem zawartości

Do pozostałych odpadów komunalnych nieodbieranych z nieruchomości zaliczamy np.:

- pozostałości farb, lakierów, rozpuszczalników, kwasów, olejów, płynów do chłodziw, chemii gospodarczej itp.,
- odpady budowlane i poremontowe (gruz, ceramika, stolarka otworowa, materiały izolacyjne),
- odpady wielkogabarytowe (tj. meble, wyposażenie wnętrz itp.),
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (pralki, lodówki, telewizory, radioodbiorniki, komputery, telefony itp.),
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane leki,
- opony.

Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych

Jeśli odpadu nie możemy zakwalifikować do żadnej z wymienionych wcześniej grup, to znaczy, że mamy do czynienia z pozostałymi odpadami komunalnymi gromadzonymi w sposób selektywny. Mogą to być m.in. odpady niebezpieczne, odpady budowlane i poremontowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, które należy dostarczyć do PSZOK-u, jeśli taki już funkcjonuje na terenie gminy. Jeśli mamy wątpliwości, to więcej informacji o szczegółach lokalnego systemu zbierania możemy uzyskać w gminie.

Uwaga!

Jeśli na terenie gminy nie ma PSZOK-u, to należy skontaktować się z miejscowym urzędem gminy w celu uzyskania informacji o postępowaniu z odpadami.

W PSZOK-u lub w innym punkcie zbierania sprzętu elektrycznego można spotkać się z odmową przyjęcia odpadów:

- gdy sprzęt będzie niekompletny, np. lodówka pozbawiona obudowy,
- gdy sprzęt będzie innego typu niż dostarczany transportem ze sklepu, np. przy kupnie lodówki nie możemy oddać kuchenki,
- w przypadku nieprzygotowania sprzętu do zabrania – nieodłączonego od zasilania, nieopróżnionego, np. niewylana woda z pralki, nierozmrożona lodówka,
- w przypadku opon może obowiązywać limit odbioru np. w ilości 4 szt. na gospodarstwo domowe w roku kalendarzowym,
- razem z odpadami wielkogabarytowymi nie wystawiamy odpadów zmieszanych ani innych segregowanych.

Szczególnie problematyczne odpady

Segregowanie odpadów, mimo iż z pozoru wydaje się proste i wymaga od nas jedynie nieco dyscypliny, elementarnej wiedzy oraz chęci, może okazać się dużym wyzwaniem, gdy natrafimy na taki typ odpadu, o którym jasno nie wspomniano w żadnej broszurze.

Oto przykłady odpadów, z którymi często nie wiadomo, co zrobić:

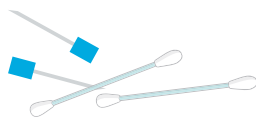
Olej po smażeniu, tłuszcze – zabronione jest: wylanie zużytych tłuszczów do zlewu czy toalety (powodują zatory w kanalizacji, przyciągają szczury), wylanie do kompostownika (olej nie rozłoży się w kompoście, lecz spowoduje jego gnicie), wylanie bezpośrednio do pojemnika na odpady zmieszane. Zużyte oleje należy umieścić w zamkniętych pojemnikach i dostarczyć do PSZOK-u albo (najczęściej odpłatnie) przekazać wyspecjalizowanej firmie, zajmującej się odbiorem tego typu odpadów.

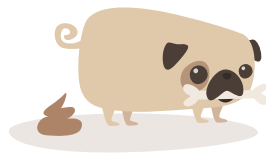
Resztki płynnej żywności – napoje, pozbawione elementów stałych (np. odcedzone zupy) można wylać do kanalizacji, warzywa i owoce w nich zawarte trafiają do pojemnika na odpady „bio” lub do kompostownika, natomiast resztki mięsa i kości do pojemnika na odpady zmieszane.

Igły strzykawek, jednorazowe peny, lancety, waciki oraz wkłucia i zbiorniczki – w specjalnych pojemnikach na odpady medyczne (do kupienia w aptekach) oddajemy w PSZOK-u lub w wybranych przychodniach i aptekach.

Odchody zwierząt domowych – w wielu miejscowościach istnieją specjalne kosze przeznaczone na psie odchody. Jeśli nie ma takich pojemników, zaleca się

wyrzucanie odchodów w woreczkach do pojemników na odpady zmieszane. Każdy właściciel zwierzęcia powinien dowiedzieć się, jak ta kwestia została uregulowana w jego miejscu zamieszkania.

Martwe zwierzęta domowe – wprowadzie rozpatrywanie ich w kategorii odpadu to niehumanitarne nadużycie, ale czy wiemy, co zrobić z doczesną powłoką naszych pupili? Zakopywanie ciała w ogródku, na polu, łące czy wyrzucenie go do pojemnika na odpady grozi karą finansową i interwencją policji lub sądu (kary od 500 do nawet 5000 złotych). Jak zatem powinniśmy postąpić z ciałem zwierzęcia? Prawo nakazuje, aby zwierzę poddać utylizacji (umożliwiają to niektóre schroniska, placówki weterynaryjne) lub pogrzebać na specjalnym cmentarzysku (grzebowisku). Usługa jest płatna, i zależy od wielkości zwierzaka. Każdy właściciel zwierzęcia powinien dowiedzieć się, jak ta kwestia została uregulowana w jego miejscu zamieszkania.

Symbole umieszczane na opakowaniach

Biorąc w sklepie do ręki jakiś produkt, zwykle ograniczamy się do sprawdzenia składu. Rzadko zwracamy uwagę na inne symbole umieszczane na opakowaniach. Tymczasem sporo one mówią o produkcie i możliwościach odzysku jego opakowania.

DBAJ O CZYSTOŚĆ

Znak przypomina o tym, by opakowanie po zużytym produkcie wyrzucić do odpowiedniego pojemnika.

OPAKOWANIE NADAJE SIĘ DO RECYKLINGU.

Symbolem odzysku jest ten znak. Informuje on, że opakowanie wykonane jest z surowca nadającego się do recyklingu.

ZNAK EKOLOGICZNY

Oznacza, że produkt został wytworzony zgodnie z ekologicznymi kryteriami ustalonymi przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji.

OPAKOWANIE BIODEGRADOWALNE

Znak informuje, że opakowanie ulega rozkładowi podczas kompostowania.

ZNAK PRZEKREŚLONEGO KONTENERA

Widnieje na urządzeniach elektronicznych, RTV i AGD. Informuje, że produkt należy przekazać do punktu zbiórki elektrośmieci. Nie wolno wrzucać do żadnego z pojemników.

MOŻLIWOŚĆ PONOWNEGO WYKORZYSTANIA

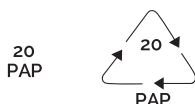
Oznacza, że produkt nadaje się do ponownego użycia, np. jak szklane butelki. Opakowania takie muszą nadawać się do użycia co najmniej dwa razy.

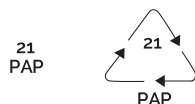
ZNAK ALUMINIUM

To informacja, że opakowanie albo produkt wykonano z aluminium, więc nadają się do recyklingu.

Znaki na opakowaniach oraz produktach z papieru i tektury

20 CPAP lub PCB: karton, faktura falista, papier pakowy i wyroby z tych materiałów.

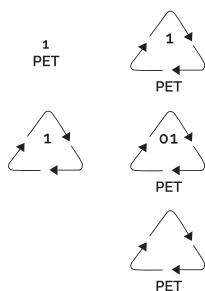

21 PAP: inny papier, mieszany, faktura – prasowa, papier piśmienny, ulotki.

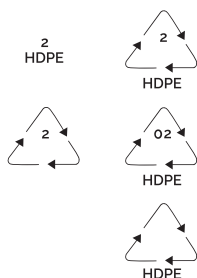

22 PAP: papier (nie sprecyzowano rodzaju, ale chodzi tu o papier piśmienny, do kopiarek i drukarek).

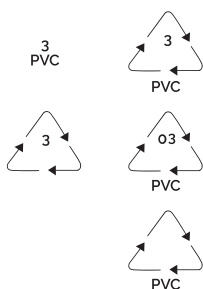
Znaki na opakowaniach z tworzyw sztucznych

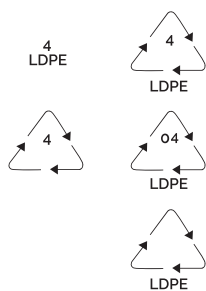
1 PET – politereftalan etylenu – wykorzystywany do produkcji jednorazowych opakowań i butelek do wody mineralnej, nie nadają się do ponownego użycia.

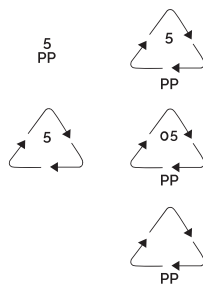
2 HDPE – polietylen dużej gęstości – opakowania nadają się do ponownego użycia.

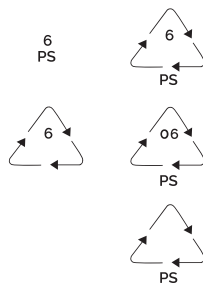
3 PVC – polichlorek winylu – używa się do produkcji folii, najlepiej unikać tego typu opakowań.

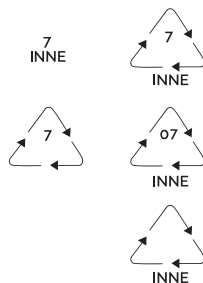
4 LDPE – polietylen mętej gęstości używany do produkcji opakowań na żywność, raczej bezpieczny.

5 PP – polipropylen – bezpieczny, opakowania mogą być ponownie używane.

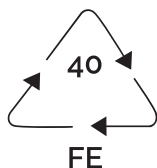
6 PS – polistyren – produkowany jest z niego styropian, unikać kontaktu z żywnością

7 Inne – tworzywa sztuczne inne niż wskazane w lp. 1-6 – najbardziej niebezpieczne i toksyczne plastiki, nie używać.

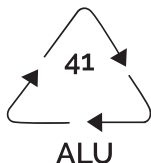
Znaki na opakowaniach ze stali i aluminium

40
FE

40 FE: blacha stalowa – puszki na konserwy, także na napoje (także – blacha stalowa ocynkowana).

41
ALU

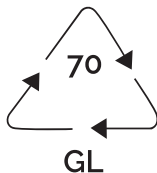

41 ALU: blacha aluminiowa – puszki, głównie na napoje, ale i na konserwy.

Znaki na opakowaniach ze szkła

70
GL

Na opakowaniach szklanych możemy spotkać symbol GLS z liczbą od 70 do 79. Oznacza to, że materiałem jest szkło, a liczby dookreślają je w kontekście koloru oraz domieszek, np. ołowiu, srebra, miedzi, złocenia.

Słownik odpadowy

RODZAJ ODPADU

papierowy	
plastikowy	
szklany	
biodegradowalny	
inne bytowe	
metalowy	
niebezpieczny	
problemowe	
zmieszany	
wielkogabarytowy	
wielomateriałowy	
ZSEE	
budowlany/rozbiórka	

SEGREGACJA

pojemnik niebieski	
pojemnik żółty	
pojemnik na odpady zmieszane (np. czarny)	
pojemnik zielony lub biały	
pojemnik brązowy	
kompostownik	
PSZOK	
punkt sprzedaży	
wystawka*	
sezonowa zbiórka*	
apteki*	
pojemnik na odzież*	
stacje demontażu pojazdów*	

*rozwiązania dostępne nie w każdej gminie

ZSEE - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

PSZOK - Punkt Slektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

A

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
agrafka		
akumulatorki-baterie		
akumulator samochodowy		
art. higieniczne		
antena satelitarna		
aparat fotograficzny		

B

bandaże		
balon do wina		
balon dmuchany		
bateria łazienkowa, armatura		
baterie		
baterie guzikowe małogabarytowe		
baterie alkaiczne		
benzyna w oryginalnym opakowaniu		
benzyna do prania chemicznego		
bezpieczniki, osprzęt elektryczny		
bindownica, laminator, kopiarka		
blacha	 	
blaszane naczynia kuchenne małe		
blaszane naczynia kuchenne duże		
blaszane zabawki		
blistry po tabletkach (puste)		
blistry z tabletkami (pełne)		
boazeria, parkiet, zabudowy		
bombki choinkowe		
brodzik, wanna, kabina		
butelka plastikowa po napojach		
butelka szklana po oleju spożywczym		
butelka szklana po alkoholu		
butelka po chemii gospodarczej		
butelka plastikowa po olejach spożywczych		
butelka dziecięca plastikowa		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
butelka szklana po olejach spożywczych		
butla gazowa pusta		
buty		

C

celofan		
ceramika		
cerata		
chemikalia w oryginalnych opakowaniach		
chłodziarka, lodówka, pralka sprzęt AGD		
choinka naturalna		
choinka sztuczna		
chusteczki higieniczne		
chusteczki nawilżające		
chwasty		
ciśnieniomierz elektroniczny	 	
części samochodowe		

D

dachówka		
deska do krojenia plastikowa		
deska do krojenia drewniana		
deska drewniana, boazeria, płyty meblowe		
detergenty w oryginalnych opakowaniach		
dętka rowerowa		
dezodorant opróżniony		
długopis plastikowy/metalowy		
doniczka ceramiczna		
doniczka z tworzywa sztucznego		
drewno, boazeria, płyty meblowe		
drzwi, okna stolarka otworowa		
drukarka, skaner, komputer, monitor	 	

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
druk (drobny złom)		
druk kolczasty, ogrodzenia, płoty, bramy		
druk zewnętrzny, drobny sprzęt elektroniczny	 	
dywan, wykładzina		

E

e-papieros, drobna elektronika	 	
elektryczne i elektroniczne zabawki	 	
elektryczny podgrzewacz wody, czajnik	 	
elektryczne przyrządy medyczne	 	
elektryczna szczoteczka do zębów	 	
europaleta		
eternit, azbest	dowiedz się w urzędzie swojej gminy	

F

faks, skaner, telefon	 	
farby w oryginalnych opakowaniach		
felgi samochodowe bez opon		
filc budowlany, materiały izolacyjne		
filc w małych kawałkach		
filtr do kawy z fusami		
filtr olejowy, części samochodowe	 	
filtr powietrza samochodowy		
flamastry, pisaki		
folia aluminiowa		
folia bąbelkowa, folia zwykła, strecz		
folia na dokumenty, skoroszyty plastikowe		
fotelik samochodowy		
fusy po herbacie i kawie czyste		

G

gałęzie drzew i krzewów		
-------------------------	---	--

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
garnek metalowy		
gaśnica		
gazety		
gąbka		
gleba niezanieczyszczona		
glazura		
grill stalowy		
gruz budowlany		
guma niezanieczyszczona		
guma do żucia		
gwoździe, śruby, elementy łączące		
grzejnik elektryczny	 	

H

hamak, parasol ogrodowy, ławka		
--------------------------------	---	---

I

igła medyczna		
igliwie, liście, gałęzie, trawa		
instrument muzyczny elektryczny	 	

J

jarzeniówka, świetlówka, żarówka energooszczędna		
jarzyny, warzywa, obierki gotowane i surowe		

K

kabina prysznicowa, brodzik, wanna		
kabel, przedłużacz, osprzęt elektryczny	 	
kalka i papier przebitkowy		
kalosze gumowe		
kamienie, gleba		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
kamionka, ceramika drobna		
kanistry plastikowe czyste		
kapsle od butelek, zakrętki słoików		
karnisz, żaluzja		
kartonik po soczkach		
kartony, tektura		
karton po mleku, przetworach mlecznych i sokach		
karton po pizzy (niezatłuszczony), inne kartony		
kaseta na tusz do drukarki	 	
katalogi, prospekty, ulotki		
kieliszek szklany		
kleje i masy budowlane		
klocki plastikowe		
klosz ze szkła		
klucze metalowe, narzędzia metalowe		
kołdra		
koc wełniany		
koperta z okienkiem		
kora drzew, liście, gałęzie, trociny		
koszyczek na jajka (wytlaczanka papierowa)		
koszyczek na jajka, owoce i warzywa (plastikowy)		
koszulka foliowa do dokumentów		
kosz wiklinowy		
koszyczek po kostce WC		
kości, mięso, ryby		
kredki		
krzesło, stół, meble		
książki, zeszyty, notesy		
kubek ceramiczny		
kubek plastikowy po produktach mlecznych		
kubek papierowy po kawie		
kubły po farbach (wyczyszczone)		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
kwasy w oryginalnych opakowaniach		
kwiaty sztuczne		
kwiaty cięte, wiązanki		
kwiaty doniczkowe bez doniczek		

L

lakiery w oryginalnych opakowaniach		
lampa fluorescencyjna (światłówka)	 	
lampa neonowa (jarzeniówka)	 	
lampki choinkowe	 	
lepiszcze, silikon		
lekarstwa przeterminowane		
liście z drzew, trawa, gałęzie		
lodówka turystyczna		
lodówka elektryczna	 	
lornetka, sprzęt optyczny		
lusterko małe		
lustro duże		

Ł

ładowarka do telefonu, zasilacze		
łóżko		

m

maść (lekarstwo)		
materac do spania		
materac dmuchany		
meble		
menzurka, szkło laboratoryjne		
muszla klozetowa		
nabój gazowy pusty		
naczynie fajansowe, ceramika drobna		

N

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
naczynia jednorazowe z plastiku		
naczynie żaroodporne		
nafta w oryginalnym opakowaniu		
nakrętki z tworzywa sztucznego		
narty, sprzęt sportowy		
nawozy sztuczne, środki ochrony roślin		
narzędzia elektryczne		
niania elektroniczna, radio, telefon		
niedopałki papierosów		

O

obierki z jarzyn i owoców		
odchody zwierząt domowych		
odpady chemiczne		
odpady mięsne, kości, ryby		
odpady medyczne i weterynaryjne		
odzież (czysta nadająca się do noszenia)		
odzież zniszczona (nie nadająca się do noszenia)		
okno, drzwi, stolarka budowlana		
okulary, lupy		
oleje silnikowe, smary, płyny samochodowe		
oleje spożywcze		
opakowania do gazu sprężonego puste		
opakowania po aerozolach puste		
opakowanie po chipsach		
opakowania po kosmetykach szklane		
opakowania z kartonu		
opakowanie po lekarstwach (blistry)		
opakowanie po dezodorancie puste		
opakowanie plastikowe po szamponach		
opakowanie plastikowe po płynach do mycia ciała		
opakowanie papierowe po maśle		
opakowania po tabletkach		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
opiekacz, gofrownica, drobne AGD		
opona rowerowa	 	
ościeżnica, stolarka budowlana		
opona samochodowa		

P

papa	
panele, siding, boazeria	
papier brudny, zatłuszczony	
papier listowy	
papier do drukarki	
papier opakowaniowy (szary)	
papier pergaminowy (tłusty, zabrudzony)	
papier do pieczenia	
papier przebitkowy	
papier termiczny	
papier ścierny	
papier z powłoką foliową	
papierki po cukierkach	
papier kalkowy	
paragon fiskalny	
parasol ręczny	
pasek skórzany	
patyczki higieniczne	
pestycydy, nawozy, środki ochrony roślin	
pieluchy jednorazowe	
piłka dmuchana	
plastry	
pluszowe zabawki małe	
płytki podłogowe, terakota, glazura	
płyty CD/DVD	
płyta gipsowo-kartonowa	
płyty gramofonowe, winylowe	

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
podpaski		
podściółka dla kotów		
podkładki pod myszkę		
poduszka		
pomadka ochronna		
pokrywki słoików, zakrętki		
pończochy		
popiół z węgla kamiennego*		
popiół z drewna		
porcelana, fajans, ceramika		
pościel	 	
prezerwatywy		
produkty mleczne		
prospekty foliowane		
przedłużacz, kabel, elektroprzęt	 	
przedmioty gliniane, ceramika		
pumeks		
puszki aluminiowe		
puszki (np. po konserwach, owocach)		
puszki po aerozolu (z resztkami zawartości)		
puszki po karmie dla psa, kota		
puszki po napojach		
puszki po olejach, smarach opróżnione		
puszka po paście do butów	 	

R

rajstopy		
ramy okienne, stolarka budowlana		
reklamówka plastikowa		
resztki farb w oryginalnych opakowaniach		
resztki jedzenia		
resztki lakieru w oryginalnych opakowaniach		
resztki tkanin małe		

*jeśli w gminie nie obowiązuje zbiórka do specjalnego pojemnika

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
resztki oleju opałowego		
ręcznik kąpielowy		
ręcznik papierowy		
rękawice gumowe		
rękawice z dzianiny		
roleta okienna, żaluzja		
rośliny porażone chorobami		
rośliny zdrowe		
rower		
rolka po papierze lub ręczniku toaletowym		
rozpuszczalniki i ich opakowania		
rtęć		
rury miedziane, stalowe, wielomateriałowe		
rury PCV		

S

sedes		
serwetki papierowe zużyte		
siatka po owocach (z tworzywa sztucznego)		
sierść, odchody zwierząt		
skarpetki		
skorupy jajek		
skórki i obierki po owocach i warzywach		
słoiki		
słoma, siano		
skrzynka po napojach		
smartfon, telefon, ładowarka		
smoczek dziecięcy		
strzykawki jednorazowe		
styropian budowlany dużego formatu		
styropian małego formatu (np. pojemnik na jajka)		
suplementy diety, typu rozpuszczalne witaminy		
soczewki kontaktowe		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
szczotka do włosów		
szczotka do muszli klozetowej		
szczoteczka do zębów		
szklane opakowania po kosmetykach		
szklanka		
szkło ogniotrwałe		
szkło okienne (szyba)		
szkło otłowiowo-kryształowe		
szkło samochodowe		
szkło wielowarstwowe, klejone		
szkło zbrojone		
sznurek		
sztućce plastikowe		
szmaty		

Ś

ścinki krawieckie drobne		
ścierka		
ścięta trawa, liście, gałęzie		
ściółka dla gryzoni		
środki chwastobójcze		
środki czyszczące		
środki dezynfekujące		
środki do czyszczenia metalu		
środki do czyszczenia piekarnika		
środki do czyszczenia toalety		
środki do czyszczenia urządzeń sanitarnych i ich opakowania		
środki do konserwacji drewna (opakowanie)		
środki ochrony nasion		
środki do pielęgnowania posadzek		
środki do pielęgnowania samochodów		
środki do przetykania rur spustowych		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
środki do wywabiania plam		
środki do zwalczania szkodników		
środki impregnujące (i puszki)		
środki ochrony roślin (do zwalczania grzybów, chwastów, owadów, gryzoni)		
środki odrdzewiające		
środki odwapniające		
środki przeciwkorozyjne		
środki przeciw molom		
środki przeciw zamarzaniu		
śrubokręt, narzędzia metalowe		
śruby, wkręty, gwoździe		

T

tabletki, lekarstwa		
tablica korkowa		
tacka styropianowa		
tampony higieniczne		
tapeta		
tapicerka samochodowa		
taśma klejąca		
tektura falista, karton		
telefony komórkowe, ładowarki	 	
telefony stacjonarne	 	
telewizory, monitory	 	
termometry cieczowe		
termometr do mierzenia gorączki (rtęciowy)		
termometr do mierzenia gorączki elektroniczny	 	
test ciężowy		
tłuszcze i smary techniczne		
torba na zakupy plastikowa		
torba na zakupy biodegradowalna		
torba na zakupy bawełniana		

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
torba na zakupy papierowa		
trawa, liście, gałęzie		
trociny czyste, gałęzie		
trucizny i chemikalia wszelkiego rodzaju		
tubki i puszki po kleju budowlanym		
tynki, ceramika budowlana		
toner do drukarki, kserokopiarki		
tubka po paście do zębów	 	

U

ubrania		
ulotki		
umywalka		

W

waciki kosmetyczne		
walizka podróżna		
wanienka plastikowa		
wanna, brodzik, kabina natryskowa		
wata opatrunkowa, bandaże		
wata szklana, wełna mineralna, suprema		
wentylator, klimatyzator	 	
wiaderko plastikowe		
wiaderko metalowe		
włosy		
worki foliowe		
worki po cemencie		
worki po proszku (czyste)		
worki z odkurzacza zapełnione		
worki po nawozach		
wybielacz (i opakowanie)		
wycieraczka gumowa		

Z

	RODZAJ ODPADU	SEGREGACJA
wykładzina dywanowa		
wykładzina podłogowa, dywan		
zapalarka iskrowa elektroniczna		
zapalniczka		
zapałki zużyte		
zabawki z tworzywa sztucznego		
zakrętka od stoika		
zakrętki i kapsle z tworzywa sztucznego		
zastona		
zegarki na baterie	 	
zegarek mechaniczny		
zlew		
zioła czyste		
ziemia z doniczek		
złom elektryczny i elektroniczny	 	
zużyte baterie, akumulatory		
znicze z woskiem		

Ż

żaluzje, rolety		
żarówki LED		
żarówki energooszczędne		
żarówki rtęciowe		
żarówki zwykłe, żarowe		
żelazko, czajnik, prasowalnica	 	
żwirek dla kota		
żywność przeterminowana		

Podstawa prawna

Niniejszy poradnik zawiera zalecenia segregacji odpadów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Rozporządzenie precyzuje tylko minimalne wymagania oraz zawiera ogólne zapisy, natomiast stworzone na jego podstawie systemy gminne mogą zawierać różne modyfikacje i uszczegółowienia. Treść niniejszej publikacji jest oparta na najczęściej występujących wariantach systemów segregacji w gminach. **W przypadku wątpliwości należy zapoznać się z zapisami regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie, uchwalonego przez radę gminy, lub skontaktować się z gminą.**

GMINA
GÓRA
KALWARIA

